

UČEBNÉ OSNOVY PRE PREDMET NÁBOŽENSTVO/NÁBOŽENSKÁ VÝCHOVA

2. ročník stredných škôl a gymnázií

Ročníková téma: HODNOTY A ROZHODNUTIA

Žiaka charakterizuje vytváranie obrazu o sebe samom. Hovoríme o hľadaní vlastnej identity, ktorej predstupňom je *zvnútorňovanie hodnôt*. Podľa náboženského pedagóga O. Betza by mladý človek počas tohto hľadania mal **nájsť svoj stred**, potom **z tohto stredu vyjsť**, a takto dať svojmu životu celistvosť. **Nájsť svoje miesto v spoločenstve, zmysel svojho života, trvalú životnú orientáciu, a to všetko na základe svojho vlastného rozhodnutia.** Tento proces hľadania a nachádzania seba sťažuje tlak okolitého sveta, ktorý nalieha na prispôsobenie sa mladého človeka móde, či životnému štýlu. Mladý človek má súčasne problémy s vlastným vnútrom, so svojimi neistotami a úzkosťami.

Viera žiaka sa v tomto období môže stať hlbšou, osobnejšou, ale aj kritickejšou. Boh sa pre život mladého človeka môže stať mimoriadne dôležitou hodnotou, ale do veľkého rozmeru môže prerásť aj v sklamanie. V každom prípade platí, že spojenie vlastného presvedčenia so životnými hodnotami podporuje identitu a posilňuje pocit spolupatričnosti s ostatnými ľuďmi. Ak sa v živote žiaka Boh stane najvyššou hodnotou, potom všetky ostatné hodnoty dostanú vzhľadom naň svoje správne miesto a význam.

Ročníkový cieľ: Objavovať hodnotu človeka stvoreného na Boží obraz. Zdôvodniť potrebu budovania plnohodnotného života. Formovať návyk kritického myslenia a hodnotenia pozitívnych aj negatívnych javov v spoločnosti a v cirkvi. Oceniť úlohu cirkvi pri odovzdávaní hodnôt. Vnímať potrebu vlastnej angažovanosti pri vytváraní Európy s ľudskou tvárou. Nadobudnúť základné zručnosti interiorizácie kresťanských hodnôt.

HODNOTENIE PREDMETU:

Žiaci sú v rámci predmetu Náboženská výchova hodnotení ako „absolvoval“, resp. „neabsolvoval“.

1. téma: KRÁTKY SÚHRN KREŠŤANSTVA

Hodinová dotácia témy: 1 hodina pre školy s jednogodinovou dotáciou

Kľúčové pojmy: hodnoty, životný štýl, špecifikum kresťanstva

Obsahový štandard

Hodnoty. Reflexia vlastného rebríčka hodnôt. Jeho porovnanie s profánnymi a kresťanskými hodnotami. Životný štýl.

Ciele témy:

Kognitívny cieľ: Vysvetliť pojem hodnota. Posúdiť podiel výberu hodnôt na tvorbu životného štýlu.

Afektívny cieľ: Prejaviť záujem o pravé hodnoty vo svojom živote.

Psychomotorický cieľ: Vytvoriť profily rôznych životných štýlov.

Výkonový štandard

Žiak vie

- vysvetliť pojem hodnota
- vnímať seba ako trojrozmernú bytosť s rovinou telesnou, psychickou a duchovnou
- posúdiť podiel výberu hodnôt na tvorbu životného štýlu
- na konkrétnych príkladoch porovnať rôzne životné štýly

Rozvoj kompetencií:

komunikačné

Žiak

- volí správne komunikačné stratégie

sociálne a interpersonálne:

Žiak

- oceňuje pravé hodnoty.
- je schopný transformovať možné dopady svojich rozhodnutí

existenciálne:

Žiak

- na základe poznania a skúsenosti vníma ako dôležité rozhodnutie pre vlastný svetonázorový postoj
- je pripravený zamerať sa na pozitívne hodnoty

2. téma: DOSPELÝ ČLOVEK

Hodinová dotácia témy: 20 hodín pre školy s jednogodinovou dotáciou

Kľúčové pojmy:

Sloboda, proaktivita, práca na sebe, motivácia, čnosť, orientácia na cieľ, medziľudské vzťahy

Obsahový štandard

Žiak spoznáva základné nadčasové princípy úspešného života. Učí sa ich aplikovať na seba samého, svoj život a na vzťahy, ktoré tvorí s ostatnými ľuďmi.

Ciele témy:

Kognitívny cieľ: Položiť si základné existenciálne otázky. Spoznať základné kamene úspešného a naplneného života.

Afektívny cieľ: Vnímať túžbu človeka po prekročení samého seba ako základ túžby človeka po láske k človeku a k Bohu. Prejaviť zdravú sebaúctu a vzájomnú úctu. Uvedomiť si dôstojnosť ľudského života ako prvej hodnoty, za ktorú sme zodpovední.

Psychomotorický cieľ: Pozorovať snahu človeka v každej dobe, hľadať odpovede na základné existenciálne otázky.

Výkonový štandard

Žiak vie

- zdôvodniť snahu človeka v každej dobe, hľadať odpovede na základné nemenné existenciálne otázky
- chápať slobodu ako priestor, v ktorom sa odohráva jeho život a ktorý môže cieľavedome rozširovať
- pochopiť a uplatniť zásadu proaktivity vo svojom živote
- pochopiť význam práce na sebe
- vedieť sa motivovať k práci na svojom raste a prekonať maladaptívne schémy vo svojom myslení
- aktívne budovať pozitívne návyky (čnosti) a chápať ich význam
- spoznať pravidlo 80/20 a uplatniť ho vo svojom živote
- vedieť si zdefinovať dlhodobé ciele a kroky, ktoré k ich dosiahnutiu vedú
- prejaviť zdravú sebaúctu a vzájomnú úctu

- osvojiť si tvorbu medziľudských vzťahov, založenú na princípe WIN/WIN, empatii a spolupráci.
- uvedomiť si dôstojnosť ľudského života ako prvej hodnoty, za ktorú sme zodpovední

Rozvoj kompetencií:

komunikačné

Žiak

- kladie si otázky, porovnáva, oponuje, argumentuje
- získava informačné zdroje a informácie, vie vyberať a triediť informácie z rôznych informačných prameňov

kompetencie k učeniu sa

Žiak

- dokáže využívať poznatky z rôznych vedných a spoločenských oborov v praxi pri zlepšovaní kvality svojho života, svojej práce a svojich vzťahov s ostatnými ľuďmi

kultúrne

Žiak

- vníma kultúrne dedičstvo našej spoločnosti ako odraz zásad a princípov, ktoré spoznáva.

občianske kompetencie

Žiak

- oceňuje životné vzory, prijíma ich morálne postoje pre svoj ďalší rozvoj a reálny život

sociálne a interpersonálne

Žiak

- chápe vzťah ako interakciu zreých osobností (porov. model komunity M. S. Pecka)

pracovné

Žiak

- dokáže si stanoviť ciele s ohľadom na svoje profesijné záujmy, kriticky hodnotí svoje výsledky a aktívne pristupuje k uskutočneniu svojich cieľov

existenciálne

Žiak

- prevzatím zodpovednosti za rozvoj vlastného života uplatňuje úctu k právu na dôstojnosť človeka

Prierezová téma mediálna výchova

Žiak

- osvojí si schopnosť kriticky posudzovať mediálne šírené posolstvá, hodnotné a pozitívne obsahy a dokáže sa brániť negatívnym vplyvom médií

Prierezová téma ochrana života a zdravia

Žiak

- oceňuje zvláštnosti, krásu a dobro vyplývajúce a rozhoduje sa v záujme podpory a ochrany zdravia

3. téma: OD DOSPELÉHO ČLOVEKA K DOSPELÉMU KREŠŤANOVÍ

Dotácia hodín: 11 hodín pre školy s jednogodinovou dotáciou

Kľúčové pojmy: kresťanstvo ako životný štýl orientovaný na cieľ. Svätosť. Transcendencia. Askéza. Rozjímanie a modlitba. Zmena života a skutky lásky.

Obsahový štandard

Uplatnenie spoznaných zásad na kresťanský život

Objavenie tradičných „techník“ kresťanstva ako vyjadrenia týchto princípov jazykom minulosti

Pochopenie duchovnej cesty kresťanstva vo svetle modernej psychológie

Ciele témy:

Kognitívny cieľ: Spoznať kresťanstvo ako model úspešného života, ktorý sa od profánneho líši cieľom, za ktorým smeruje a úrovňou osobného naplnenia, ktoré dosahovanie tohto cieľa prináša

Afektívny cieľ: Oceniť stáročiami osvedčené „techniky“ a postupy kresťanstva na tejto ceste.

Psychomotorický cieľ: Aktívne uplatňovať spoznané zásady na svoj duchovný život.

Výkonový štandard

Žiak vie

- definovať cieľ kresťanského života
- definovať úlohu proaktivity v duchovnom živote
- vysvetliť funkciu askézy ako uplatnenia princípu 80/20
- vysvetliť funkciu a dôležitosť rozjímavej modlitby ako nástroja zmeny osobnej paradigmy
- vysvetliť dôležitosť pozitívneho návyku (čnosť) pri formovaní svojej osobnosti ako kresťana
- chápať Cirkev ako spoločenstvo a Božiu rodinu
- chápať farnosť ako spoločenstvo spoločenstiev a zhmotnenie spoločenstva Cirkvi v praxi
- chápať dôležitosť osobného dôverného vzťahu s osobou Boha vo svojom živote ako základu a cieľa všetkého ostatného

- chápe, prečo je kresťanský model života najvyšším uskutočnením túžby „života naplno“
- zdôvodniť potrebu modlitby pre svoj život
- stíšiť sa a načúvať
- prehliť vlastné hľadanie Boha do osobného vzťahu s ním v modlitbe

Rozvoj kompetencií:

komunikačné

Žiak

- získava informačné zdroje a informácie, vie vyberať a triediť informácie z rôznych informačných prameňov
- dokáže preskúmať rôzne druhy prameňov informácií a vie ich využívať

kompetencie k učeniu sa

Žiak

- rozumie symbolickému spôsobu vyjadrovania jazyka Biblie a jazyka cirkvi, dokáže integrovať náboženský spôsob vnímania a chápania sveta do svojho celkového vzťahu k svetu, súbežne s pohľadom prírodných a humanitných vied, prejavuje ochotu venovať sa ďalšiemu štúdiu a dialógu medzi týmito odbormi aj v ďalšom živote

občianske:

Žiak

- chápe úlohu autority a osvojí si kritický prístup k autoritám
- vníma napätie medzi vnútornou poslušnosťou voči autoritám a nutnosťou odmietnuť poslušnosť pri zneužití autority
- integruje náboženský rozmer života do celku kultivácie vlastného vzťahu ku kultúre
- oceňuje životné vzory, prijíma ich morálne postoje pre svoj ďalší rozvoj a reálny život

kompetencie k riešeniu problémov:

Žiak

- chápe základné princípy úspešného kresťanského života a vie ich aplikovať na riešenie konkrétnych otázok svojho života

sociálne a interpersonálne:

Žiak

- uskutočňuje vo svojom živote kresťanské princípy v duchu solidarity a lásky
- na základe skúsenosti vnútornej koncentrácie a meditácie je schopný hlbšej reflexie pri vytváraní vlastného sebaobrazu
- uskutočňuje vo svojom živote kresťanské princípy v duchu solidarity a lásky

kultúrne:

Žiak

- prejavuje záujem o minulosť a súčasnosť európskej civilizácie
- osvojí si tvorivý prístup k umeleckým dielam vyrastajúcim s kresťanstva (obraz), vníma ich ako výraz kresťanského učenia a kresťanskej tradície

existenciálne:

Žiak

- analyzuje dôležité faktory ovplyvňujúce myslenie a životný štýl súčasného človeka, je schopný vyvodiť závery pre svoj život
- je pripravený vnímať hĺbku osobného dialógu s Bohom
- aplikuje vo svojom živote jednotlivé prvky spirituality
- je presvedčený o procese nachádzania zmyslu a vlastného človečenstva v stretnutí s Bohom, ktorého výrazom je kresťanský životný štýl

Prierezová téma mediálna výchova

Žiak

- osvojí si schopnosť kriticky posudzovať mediálne šírené posolstvá, hodnotné a pozitívne obsahy a dokáže sa brániť negatívnym vplyvom médií

Prierezová téma multikultúrna výchova

Žiak

- akceptuje kultúrnu rozmanitosť ako spoločenskú realitu
- rozvíja postoj tolerancie, rešpektu a prosociálneho správania a konania vo vzťahu ku kultúrnej odlišnosti